

BRITT ENGDAL

MITT I
HAVET

Britt Engdal

Mitt i havet

SAGA Egmont

Mitt i havet

Omslagsfoto: Shutterstock
Copyright © 2000, 2021 Britt Engdal och SAGA Egmont

Alla rättigheter förbehålles

ISBN: 9788726908886

1. e-boksutgåva
Format: EPUB 2.0

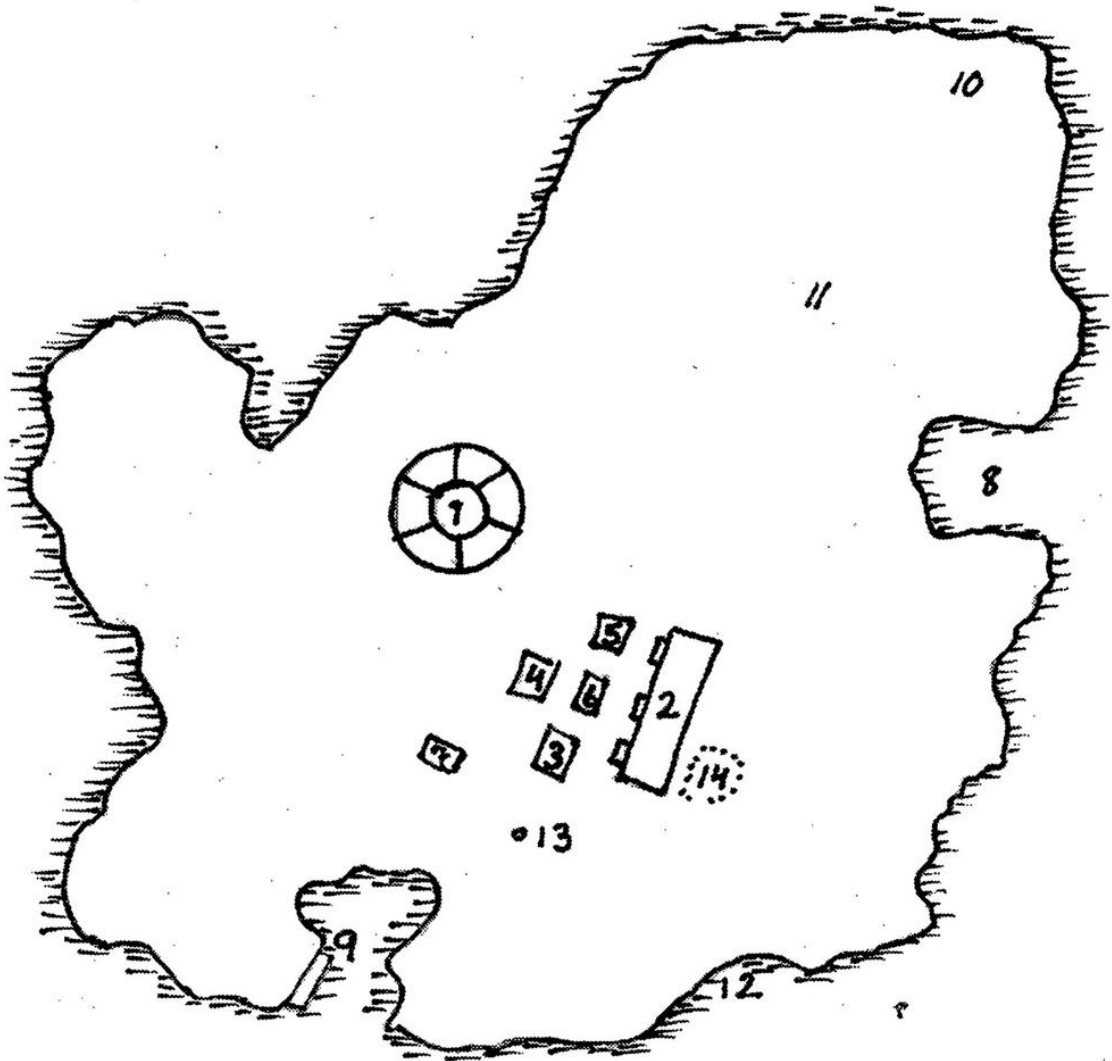
Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med förlaget samt med författaren.

www.sagaegmont.com

Saga är en del av Egmont. Egmont är Danmarks största mediekoncern och ägs till fullo av Egmontfonden, som donerar knappt 13,4 miljoner euro årligen till utsatta barn.

Till
Ebon, flickan från Pater Noster

Kartskiss över Hamneskär, huvudön i Pater Noster-skären Omkring år
1935

1. Fyren
2. Bostadshuset
3. Matkällare
4. Vedbod
5. Tvättstuga
6. Brunn
7. Dass

8. Östra viken (för småbåtar)
9. Sydvästviken med kaj och kran för fyrbåten
 10. Ärteberget
 11. Smehagen
 12. Badviken
 13. Utkik och flaggstång
 14. Fyrvaktarnas trädgård

1. Passageraren på lotsbåten

"Pappa, pappa, nu kommer hon! Där är den! Lotsarnas båt!" Sanna sprang efter pappa som var på väg upp mot fyren. Hennes långa ljusa fläta flög efter henne. Han hejdade sig och de gick tillsammans ner till båtviken.

"Jo, minsann, tror jag inte du har rätt!" Pappa tuggade på sin otända pipa och spejade in mot land. Det blåste bra på Marstrandsfjorden. Vågorna rullade skummande grå. Men knappt urskiljbar mot den dimmigt grå Marstrandsön syntes en båt som gungande tycktes närma sig.

"Nu kommer hon, nu kommer hon", ropade Sanna och hoppade jämfota av upphetsning.

"Så, så, vi får väl se. Och jag undrar hur länge hon stannar, den nya", sa pappa. Lugnande la han armen om henne. Hans rock kändes sträv och luktade svagt av tobak. Luktade pappa, luktade hemma.

"Det blir nog inte länge", hördes en röst bakom dem. Det var mamma som kom gående från huset med lilla Helena vid handen. Mammans läppar var slutna, men hon log en aning. Såg konstigt nog både missnöjd och belåten ut på samma gång, tyckte Sanna och kände en välbekant oro i magen. Helena ryckte sig loss och sprang ner till stranden.

"Nej, kanske inte det, men vi får väl hoppas. För ungarnas skull", sa pappa och log brett. Sanna kände hur hennes mun drogs ut för att le tillbaka. Men mammans leende var lika slutet och stelt som förut. Sanna drog en ofrivillig suck. Steg hördes bakifrån. Där kom hennes

bror Bengt släntrande tillsammans med Rolf, den nye pojken.

"Kommer hon med lotsarna från Marstrand idag?" frågade Bengt, som var dryga året yngre än Sanna. De hade bägge gått i skolan i flera år, eller kanske snarare försökt gå i skolan. Lärarinnorna stannade inte länge ute på Pater Noster och ibland hade de inte haft någon undervisning alls i flera veckor. Lillasyster Helena hade inte börjat skolan ännu.

"Jo, det var ju meningen det", sa pappa och skyddade ögonen med handen mot den hårda vindens stänk. "Men det blåser rejält. Hoppas hon har vågat följa med."

"Hoppas hon inte har vågat", sa Bengt och flinade mot Rolf. "Då slipper vi skolan." Han fick en sträng blick av pappa.

Nu kunde Sanna tydligt känna igen lotsarnas stora motoijulle, till och med ana deras blåvita flagga.

"Undrar om hon är med", mumlade hon mer för sig själv än till de andra.

"Åjo, det tror jag nog", svarade pappa och klappade henne på axeln. "Den här gången har vi fått en riktig skärgårdstös, född och uppvuxen på Hönö utanför Göteborg. Hon har väl varit ute i båt och vågor förr."

"Hur gammal är hon?" frågade Sanna.

"Jag vet inte. Var det tjugotvå? I alla fall var det hennes första plats, så gammal är hon inte." Pappa släppte taget om Sanna och tände sin pipa.

En ung lärarinna, tänkte Sanna. Det var bra. Bara hon inte var så där rädd och sjåpig som den förra. Hon som inte kunnat rensa fisk ordentligt ens.

"Nu är det dags", sa pappa, satte på sig kepsen och gick för att möta lotsbåten med ekan.

2. Maria skriver till Irene

Pater Noster den 20 augusti 1934

Kära Irene!

Aldrig hade jag kunnat föreställa mig en skola som denna!

"Det är bra att fröken är van vid havet", sa en av lotsarna när vi for ut från Marstrand i går. Jo, visst är jag det. Men ändå!

Tänk dig några klippor utslängda i ett stormigt hav, långt från land! Så ser Pater Noster-skären ut. På den största ön, Hamneskär, finns en fyr, en bostadslänga och några uthus. Så där ett par hundra meter lång och bred är ön. Där bor tre familjer, fyrmästarns, fyrvaktarns och fyrbiträdets. Där finns sex barn varav fem är i skolåldern och det är dem jag skall undervisa.

Ganska vimmelkantig efter den blåsiga överfarten skulle jag då ta mig iland på ön i går eftermiddag. Ta sig iland, ja, det är inte det lättaste, för här finns ingen riktig hamn, trots att ön heter Hamneskär. Lotsarnas stora båt kan inte ta sig ända fram till ön. Fyrvaktaren, en svartskäggig man med ett ständigt leende och en ständig pipa mitt i leendet, rodde ut och mötte lotsbåten som låg och gungade svårt i vågorna. På något sätt lyckades lotsarna hjälpa mig ner i den krängande ekan. Tur att jag kan simma! Packningen fick de också ner till mig.

Fyrvaktaren hette Robert Ström och han lyckades både le och hälsa och presentera sig samtidigt som han rökande rodde in mot ön genom de stora, gungande

vågorna. Det var tur att jag inte har lätt för att bli sjösjuk. Men rätt blöt blev jag av skvätt och skum som for genom luften.

På den klippiga stranden stod en hel mottagningskommitté. Alla sex barnen, två av mammorna, en ung man och en svart hund. Alla stirrade allvarligt på mig. Jag kände hur det knep till i magen, och ville egentligen helst vända. Men jag samlade mig, tänkte på vad våra seminarielärare sagt om hur viktigt det första intrycket är, och vinkade. Inte alltför glatt och yvigt, jag är ju i alla fall lärarinna! Alla barnen, mannen och en av mammorna lyfte nästan samtidigt händerna och vinkade tillbaka. Och plötsligt började de le! Som trolleri! Men hon som inte vinkade såg lika dyster ut som förut, det hann jag se. Och det var ovanpå hennes lägenhet jag skulle bo, visade det sig sedan.

Fyrvaktaren rodde in till den steniga stranden, klev iland och förtöjde. Nu gällde det för mig att lämna båten på ett värdigt och lärarinnelikt sätt. Robert Ström gjorde en rörelse med armarna som om han tänkte lyfta mig, men Du kan nog tänka Dig att jag hellre ville gå på egna fötter. Hur många tusentals gånger har jag inte hoppat iland från båtar på hala stränder! Ändå hände det. Jag tog ett stort kliv över relingen, halkade på den slipprigt våta stenen pladask ner på ändan! Ett ögonblick låg jag där bland tång och småsten i det iskalla vattnet och kravlade för att komma upp. Skratt hördes från land. Förstås. Men fyrvaktaren fick snabbt tag i min arm och drog upp mig. Jag tog ett par generade och vingliga steg in på land. Vad var det för en mörk klump som låg och flöt i vattnet? Min mössa som mamma stickat! Fyrvaktaren fiskade upp den och slängde den till mig. Det plaskade när jag tog emot den. Två av pojkarna på stranden skrattade så våldsamt att de var tvungna att

gömma sig bakom de andra. Men ljudet kunde de inte dölja! Jag märkte allt att fyrvaktaren mulnade och stelnade vid min sida när han såg åt deras håll.

"Här har vi vår nya lärarinna, fröken Maria Andersson", sa Robert Ström. För säkerhets skull höll han kvar handen om min arm. Han trodde väl att jag skulle trilla igen. "Hälsa nu snällt på henne!"

Hans röst lät nästan hotfull och ljudet av fnissningar hördes fortfarande. Åh, Irene, vad jag kände mig fånig och misslyckad där jag stod på stranden med vattnet rinnande från den dyblöta kappan, med vinden blåsande genom håret och den slafsiga, drypande trasan som varit min mössa i ena handen! Barnen steg fram, bockade och neg, de flesta på ett rätt surmulet sätt. Leendena hade de tappat bort. Tvingade, såg de ut, utom möjligen den äldsta flickan, Sanna heter hon. Hon tittade hoppfullt på mig. Och de två skrattlystna pojkarna hade satt på sig en mask av tillkämpat allvar. Hunden höll sig intill Robert Ström. Den blängde uppmärksamt, ja, kanske misstänksamt på mig. Den svarta pälsen var yvig och stor och öronen stod rätt upp. Nog tyckte jag att jag hörde en dov morrning. Jag tog några steg åt sidan för säkerhets skull.

Då skrattade en av pojkarna igen, lite försmädligt, tyckte jag. Jag tror han hette Bengt.

"Är fröken rädd för våran hund?"

Hur skall jag få dem att tycka om mig?

Jag får berätta mer om barnen i nästa brev. Och om skolsalen! Nu hinner jag inte fortsätta. Jag är bjuden på kvällsmat nere hos fyrvaktarns.

Jag undrar just hur Du har det med Din stora klass i de småländska urskogarna! Var det 35 barn?

*Hjärtliga hälsningar från Din vän
Maria*

3. Skolsalen

Hon ser rätt snäll ut, tänkte Sanna, där hon gick snett bakom den nya lärarinnan. Hon hälsade på oss alla och det såg ut som om hon försökte lära sig namnen. Snyggt med det där korta håret, fastän det är vått. Sånt skulle jag också vilja ha i stället för min långa fläta. Men mamma vill att jag skall ha långt hår. Hon har kortklippta naglar, inte sådana där långa klor som den förra. Undrar om hon kan plocka och ta ur en ejder?

Då vände sig lärarinnan om och log mot Sanna.

"Vilken klass skall du gå i, Sandra?"

"Sanna!" svarade Sanna snabbt. Sandra! Det var ett mycket finare namn. Varför hette hon inte så? "Jag skall börja i femte klass."

"Ja, det känner jag igen från papperen. Men du ser äldre ut."

"Mmm", sa Sanna och tog ett par snabba steg så att hon kom upp vid sidan av lärarinnan. "Jag är ju storasyster."

Då skrattade Maria Andersson. Det var ett vänligt skratt, men Sanna kände sig ändå dum. Hur kunde hon säga nåt så fånigt?

De var framme vid den stenlagda gårdsplanen och byggnaderna. Ett stycke upp till höger höjde sig den väldiga fyren, mörkröd mot den blå himlen. Sanna märkte hur lärarinnan såg sig om. Vad tyckte hon om Pater Noster? Deras värld.

Dörren öppnades till fyrmästarens bostad och ut steg öns härskare. Fyrmästare Strålenhjelm ställde sig

bredbent och rakryggad på trappan och tittade ner på folket. Dagen till ära hade han klätt sig i uniform. Ena handen höll han som vanligt instoppad under rocken. Sanna kikade upp mot pappa. Jo, nog drog det lite i hans läppar. Precis som kejsar Napoleon, brukade pappa säga med ett skratt om fyrmästarens sätt att hålla handen, men bara när ingen utanför familjen hörde honom.

"Jaha, detta är den nya lärarinnan, förstår jag", sa han, men gjorde ingen ansats att gå fram och hälsa på henne. Maria Andersson fick själv gå de få stegen fram till fyrmästaren och räcka upp handen mot honom. Han tog nådigt emot den. Neg hon? undrade Sanna. Nej, men det var nog nära, och fyrmästaren skulle säkert inte haft något emot det.

"Har fröken Andersson simmat iland?" frågade fyrmästaren och gnäggade åt sitt eget skämt när han såg hur våt lärarinnan var.

"Nej, det hände en liten olycka ..."

Sanna hörde pojkarnas skratt bakom sig, ohejdat, våldsamt. Pappa ryckte till. Sanna såg hur hans ansikte mörknade och stelnade. Han gick ett par steg fram mot Bengt, tog tag i hans örsnibb och drog honom med sig in i vedboden. Fyrmästaren märkte inget. Han stod kvar på sin trappa som en kung vid sin tron.

"När fröken Andersson tagit upp väskorna till sitt rum, bjuder min fru på en kopp kaffe."

En gestalt i blå klänning smög fram bakom mannen, steg ner på backen och kramade lärarinnans hand mellan båda sina.

"Kära fröken Andersson, välkommen hit! Hon är minsann efterlängtd. Jag heter Sigrid Stråhlenhjelm och är fyrmästarens hustru. Kaffet står redan på spisen. Frökens rum och skolsalen ligger ovanpå fyrvaktare Ströms lägenhet."

"Kanske du kan visa mig till rätta, Sanna?" bad lärarinnan och vände sig med ett leende mot Sanna. Med kinderna heta av rodnad nickade Sanna, tog en av kappsäckarna och började gå.

"Så, detta är mitt rum", sa lärarinnan och såg sig om uppe i vindsrummet. Hon slog armarna om sig själv och huttrade till. Kjolen var alldeles våt nertill. Det droppade lite av kappan som hängde på en spik.

Det var som om också Sanna såg rummet för första gången. Den smala sängen med bara en grå filt och en ljusblå kudde, brädgolvet utan matta, bänken med fotogenkök, skåpet, byrån, bordet mitt i rummet där en enda karmstol tronade helt ensam, det enda fönstret utan gardiner, bunten med stora skolplanscher som lutade sig mot en vägg, lotsverkets boklåda av trä. Inte såg det särskilt inbjudande ut. Förstod lärarinnan att rummet också var skolsal?

"Det är vår skolsal också, fröken", sa Sanna och pekade på de svartmålade bräderna på den ena väggen. "Det är den svarta tavlan."

Maria Andersson nickade, sakta, eftersinnande. Men hon såg inte förvånad ut. Tyst stod hon och stirrade på de svartmålade bräderna. "Jaha", sa hon bara.

Sanna skämdes. Kunde de inte ha hittat något som gjort rummet trivsammare?

"Det finns knappt några blommor nu", sa hon och hon tyckte själv att rösten lät ynklig. "Men jag kan plocka några fina snäckor ..."

Lärarinnan skrattade och satte sig ner på sängen.

"Du är en snäll flicka, Sanna, och jag tror att du nästan kan läsa tankar. Några fina snäckor är precis vad jag skulle vilja ha i fönstret. Men sätt dig ner i stolen och berätta lite för mig om vilka som bor här medan jag rullar

av mig mina våta strumpor. Jag känner mig alldeles vimmelkantig."

Sanna såg tveksamt på den breda karmstolen.

"Men det är ju frökens stol. Inte kan jag ..."

"Jo, jo, men var skall ni sitta alla fem i morgon? I sängen?" undrade lärarinnan med ett skratt.

"Vi tar med oss varsin stol. Pappa har gjort stolar åt mig och min bror. Dom är väldigt fina."

"Det tror jag säkert. Vad heter dina syskon?"

"Dom heter Bengt och Helena. Bengt skall börja fjärde klass och Helena är bara fem år. Men vi kallar henne för Lena."

Lärarinnan nickade och tittade uppmärksamt på sin elev. "Sanna och Bengt", sa hon. "Bengt? Var det en av de skrattlystna pojkarna?"

Sanna nickade och stirrade ner på bordsskivan. Hon skämdes. Blicken följde träets ådring, de slitna märkena. Hon tänkte på hur pappa hade dragit med sig Bengt in i vedboden. Hade han fått stryk?

"Vad heter de andra skolbarnen?"

"Fyrmästarns har två barn, Philip, som också ska gå i fyran, och Beatrice, som ska börja skolan nu. Det är allihop."

"Men det var en pojke till nere och mötte?"

"Javisst, ja, honom glömde jag. Rolf heter han. Han var också så där dum och skrattig", sa Sanna och gav lärarinnan ett hastigt ögonkast. "Han ska nog också gå i fyran. Han är brorson till fyrbiträdets fru. Hans mamma har dött och hans pappa är sjöman. Så Charlie och Katrin tar hand om honom. Han har bara varit här ett par dar."

"Charlie och Katrin?"

"Ja, fyrbiträdet och hans fru alltså. Dom är så unga så dom tycker att vi kan säga du till dom", sa Sanna. Hon

tystnade och tittade ut genom dörren mot trappan
utanför. "Men det tycker inte mamma om."

4. Maria skriver till Irene

Pater Noster den 22 augusti 1934

Kära Irene!

Det blir två brev på samma gång, för ännu har ingen varit in till Marstrand med posten. Men jag måste ju berätta om min första dag som lärarinna. Den var intressant, dråplig, överraskande. Och lite oroande.

Sanna kom först, en bra stund för tidigt, kånkande på sin stol uppför trappan. Hon tittade sig omkring, som för att inspektera. Tydligen blev hon nöjd med att jag hängt upp Sverige-kartan och planschen som föreställer "Sommar på landet". Här står en bunt planscher, men någon mer karta har jag inte. Några skolböcker har jag förstås med mig och några har väl barnen själva. Det skall visst gå att beställa i Rönnäng på Tjörn också. Dessutom har vi en boklåda från lotsverket stående här i skolsalen och i alla fall såg jag ett par böcker av Selma Lagerlöf i den.

Sanna var mycket ordentligt klädd, i halvlång blårutig bomullsklänning och ett stort randigt förkläde i samma färg. Hon såg ut som en flicka från sekelskiftet med sin långa ljusa fläta hängande på ryggen. Just en sådan fläta som jag hade när vi lärde känna varandra ... Ur sin stora förklädesficka tog hon upp något och gav mig.

"Varsågod, fröken!" sa hon. "Det var dom vackraste jagkunde hitta." Hon såg förväntansfullt på mig.

I mina händer låg renskrubbade skal av snäckor och musslor, blänkande i blått, vitt och pärlemor, vackrare än

några blommor.

"Tack, kära Sanna", sa jag, "kan du lägga dom fint i fönstret?"

"Skall fröken inte skriva dagens datum på tavlan?" undrade Sanna medan hon arrangerade snäckorna omsorgsfullt på fönsterbrädan.

"Jo, kanske det", svarade jag och letade förgäves efter en krita.

"Det brukar fröknarna göra", sa Sanna. "Uppe i högra hörnet. Här!" Hon gav mig en kritstump som hon hittat i fönstret.

Det är minsann inte lätt att skriva på de där svartmålade bräderna, men till sist fick jag dit det. Kanske det är viktigt här, att riktigt nåla fast dagens datum, månad, år, så att vi vet att vi hör ihop med resten av världen, inte är en ensam klippa ute i ett vidsträckt, övergivet hav.

Ja, den där känslan av ödslighet hade jag i natt när jag vred mig i min gnisslande säng, mindes min bedrövliga ankomst och försökte somna. Vågorna rasslade och sjöng mot den steniga stranden, resårerna i sängen stack mig genom den tunna madrassen och fyrens ljus lyste svagt genom fönstret. Hela natten har någon av männen vakt däruppe i fyrtornet, fick jag veta av den myndige fyrmästaren i går vid kaffebordet. Hur känns det att sitta där uppe och spana efter båtar och dimma, att kontrollera fyrljuset, att ansvara för skeppens säkerhet ute på havet? Nej, jag är nog hellre lärarinna.

Åter till skoldagen. Näste som uppenbarade sig var Bengt. Han kom långsamt uppför trappan med sin stol, som under protest. Hans och Sannas stolar var verkligen mycket vackra, med snidade ryggar och målade i brunt och grönt. Bakom honom kom hunden tassande.

"Bengt!" sa Sanna, "du får väl inte ta med Raja till skolan!" Utan att vänta på svar tog hon hunden – som är en lapphund med stamtavla fick jag veta senare – i halsbandet och sjasade ner den för trappan. Jag drog en ohörbar lättnadens suck. Jag är inte van vid hundar och kan inte glömma att jag absolut hörde den morra åt mig igår.

Jag hade vänt ryggen åt Bengt och min stol medan Sanna fick ner hunden för trappan. När jag vände mig om igen och tog ett steg mot min stol, fick jag syn på något litet blankt som glittrade på stolsdynan. Ett häftstift!

Blixtsnabbt fattade jag mitt beslut. Den där Bengt – för det är klart att det var han! – skulle inte få förstöra min första skoldag! Så omärkligt som möjligt och utan ett ord plockade jag upp häftstiftet. Men min hand darrade. Ett tusendels ögonblick möttes min och Bengts blick, Bengts svarta blick. Mitt hjärta började hamra hastigt i bröstkorgen. Hans blick oroar mig. Så kylig, så mörk. Vad har han emot mig?

I nästa ögonblick öppnades dörren mot den övriga vinden och Beatrice stormade in, brunlockig och med kinderna röda av förväntan. Jag bestämde mig för att glömma Bengt, eller åtminstone det han gjort.

"Nu ska jag lära mig läsa!" sa hon och drog fram sin stol till bordet. Hon nådde bara precis över bordskanten. Jag måste be fyrmästarfrun att skicka med henne en stadig kudde att sitta på. Bakom Beatrice stack Philip in huvudet.

"God morgon!" sa han så artigt och belevat. "Vi kommer väl inte för sent?"

Vi satte oss runt bordet och väntade på Rolf.

"Hörde han inte i går att vi skulle börja klockan åtta!" Sanna var mer upprörd än jag.

"Jag går och hämtar honom", sa Bengt och släntrade bort mot vindsdörren. Medan vi hörde hans steg försvinna långsamt nerför trappan till fyrbiträdets lägenhet, reste sig Sanna och gick och hämtade något från fönsterkarmen. Det var en gammal sliten visselpipa av trä, som hon la i min hand.

"Den här brukar fröknarna blåsa i när vi skall börja. Och så brukar vi alltid sjunga en psalm först."

Ja, vad gjorde jag utan Sanna? Kanske hon skulle klara av skolan lika bra utan mig?

"Fröken!" sa lilla Beatrice och drog i min arm. "Lär mig läsa nu!"

Du skulle höra hur sött hon läspar! Men nu måste jag sluta. Fyrvaktare Ström, som tycks vara en riktigt trevlig prick, lovade att visa hur man tänder fyren. Det börjar skymma så det är snart dags. Det är som att tända mitt fotogenkök, påstår han. Man pumpar igång den.

Jag ser fram emot att snart få läsa noggranna beskrivningar av alla dina 35 elever!

*Hjärtliga hälsningar från Din vän
Maria*

5. Vad betyder MO?

"Ursäkta att jag kommer för sent!"

Där stod Rolf i dörröppningen. Komma för sent första dagen! Hur kunde han, tänkte Sanna. Och inte hade han kammat håret heller. Hans ljusa hår var alldeles rufsigt. Det såg ut som om han just stigit upp ur sängen.

"Visst, jag hade ju inte visslat på dig", sa fröken och log vänligt. "Men har du ingen stol?"

Rolf tog ett steg bakåt ut på vinden och ropade.

"Bengan! Ta med en köksstol upp!"

Lärarinnan verkar snäll, tänkte Sanna. Kanske för snäll för den där slarvige Rolf och för Bengt. Bengan! Aldrig hade någon kallat honom så förut.

"Nu ska vi sjunga 'Din klara sol går åter opp'", sa fröken, när alla äntligen var samlade runt bordet. "Nån orgel har vi ju inte, men det får gå bra ändå."

"Vi har orgel", sa Beatrice mycket belåtet, medan stolarna skrapade mot brädgolvet. "Men ingen kan spela på den."

"Nu sjunger vi!"

Sanna älskade att sjunga. Hon lät sin psalmbok ligga öppen på bordet. Nog kunde hon den psalmen. Hennes röst hördes högre och klarare än de andras. Men varför stod Bengt med armarna i kors och nerdragna mungipor? Hemma brukade han sjunga. Varenda kväll sjöng de en psalm tillsammans. Det var mamma som ville det.

Det var dåligt med skolböcker. Rolf hade inte samma läsebok som de andra och Beatrice hade Philips gamla som nästan inte höll ihop. Men högläsning hade de ändå

och sedan fick de stora barnen läsa tyst medan fröken satte sig med Beatrice i sängen för att börja lära henne läsa. Rolf och Bengt knuffades och fnissade över samma bok. Sanna såg strängt på dem, men det hjälpte inte. De blev bara värre. Skulle inte fröken säga åt dem!

"Tyst!" ropade Sanna till sist och smällde sin bok i bordet. "Fröken, jag kan inte läsa om dom ska hålla på så där!"

"Nej, jag förstår det", svarade lärarinnan och reste sig upp ur sängen. "Nu tror jag att vi behöver lite rast. Jag visslar genom fönstret när ni ska komma in."

Bengt drog med sig Rolf nerför trappan. Men när Philip ville följa efter blev han stoppad av Bengt.

"Det här är inte din trappa! Gå du hem till din fina fyrmästartrappa! "

Philip gick långsamt bort mot vindsdörren.

"Vad dumma dom är!" sa Sanna. "Då följer jag med dig och Beatrice i stället."

Men Philip stannade osäker i dörren.

"Det kanske inte är värt. Far tycker inte om att det springer främmande barn i vår trappa."

Sanna blev stående tyst ett par ögonblick. Sedan följde hon efter Bengt och Rolf. Men hon hann se att fröken fått en bekymrad rynka mellan ögonbrynen.

Sanna gick ut på gårdsplanen. Det var en strålande sensommardag. Vinden hade lagt sig, havet låg solblankt och stilla runt ön. Hon slog sig ner i skuggan av den vitkalkade matkällaren och lutade sig mot den svala, ojämna väggen. På fyrmästarns trappa satt Lena med Raja vid sin sida. Under armen hade hon en hoprullad tidning. Det var nog Allers, trodde Sanna.

"Var är Bettan?" ropade Lena till sin storasyster.

"Ropa inte så högt!" sa Sanna. "Du vet väl att fyrmästarn inte tycker att du kallar Beatrice för Bettan!"

"Men hon tycker om det! Och jag! Det är väl viktigare!"

Då slogs fönstret till fyrmästarens arbetsrum upp på vid gavel och den mäktige själv lutade sig ut genom öppningen.

"Min dotter heter Beatrice!" sa han och stirrade argt på Lena. "Hur många gånger skall jag behöva säga det! Och bort med dig! Sitt inte i vägen för vuxna människor!"

Lena lomade bort följd av Raja och satte sig på sin egen trappa. Sanna ropade till sig Raja, begravde huvudet i hennes solvarma, yviga päls som luktade så friskt och vilt. Hon tittade bort mot huset. Fyrmästaren hade stängt fönstret nu. Lena vände sig om mot honom och räckte ut tungan.

"Men ... Tänk om ..." Sanna kunde inte få fram orden så förfärad blev hon. Hennes händer som smekt Raja bakom öronen stannade i rörelsen. Raja knuffade uppfordrande på henne för att få henne att fortsätta.

Fyrmästardörren öppnades, men det var Bettan som kom ut. Lena hoppade genast ner från trappan och sprang fram till henne. Hon rullade upp sin Allers och sträckte fram den.

"Läs!" ropade hon. "Läs Willy på äventyr!"

Bettan lade händerna på ryggen och tittade ner i gruset. Hon petade med tårna bland småstenarna.

"Jag kan inte", mumlade hon. "Det går visst inte så fort. Vi har kanske fått en dålig lärarinna."

"Det tar lång tid att lära sig läsa", sa Sanna. "Först måste man lära sig alla 28 bokstäverna!"

"28!" sa Bettan och stönade. Lena tittade upp på sin större kamrat och stönade likadant.

"Kom! Jag ska läsa för er!" sa Sanna. Uppe i det öppna skolsalsfönstret kunde hon skymta frökens ansikte. Det såg ut som om hon skrattade.

Men Beatrice och hennes lärarinna gav sig inte. Fröken satte de stora barnen till att skriva och berätta om sitt bästa sommarminne, medan hon och Beatrice åter slog sig ner på sängen med läsebok, papper, penna och kriterior. Bengt såg sur ut och Rolf muttrade. Han kom inte ihåg något, sa han.

"Försök nu", sa fröken uppmuntrande. "Jag måste hjälpa Beatrice en stund."

"Säg Bettan, det är finare", föreslog Beatrice och tryckte sig kärvänligt intill sin fröken. Nu verkade hon alldeles nöjd med henne.

"Måste man verkligen kunna alla de där bokstäverna, fröken?" frågade hon bedjande.

"Ja, alla 28, och både de stora och de små, både skrivstil och textat."

"Men det går ju inte!" utbrast Bettan. "Jag blir gammal innan jag kan allt det där!"

"Nej då, du ska se att det går fort, om du är riktigt flitig", tröstade fröken och klappade henne på axeln. "Vi tar dom stora bokstäverna först. Och titta på de äldre barnen! Dom kan alla bokstäverna och kan både läsa och skriva!"

"Jag hatar att skriva", suckade Rolf och formade sina bokstäver med yttersta möda. Den tuggade blyertspennan kramade han krampaktigt i högerhanden.

"Men ... men vad står det där?" undrade Philip och böjde sig fram över Rolfs skrivbok så att hans mörka lugg nästan snuddade vid boken. "Vad menar du med att du 'dadade'?"

"Badade, badade, badade!" skrek Rolf och knuffade till Philip.

Lärarinnan reste sig i hela sin imponerande längd och stirrade på barnen runt bordet.

"Inte ett ord till!" sa hon med sin strängaste lärarinneröst. "Jag kommer att samla in era uppsatser och rätta dem. Var och en skriver för sig utan att störa de andra."

De fyra barnen böjde sina huvuden över skrivböckerna. Det enda som hördes var pennornas raspanden. Fröken kunde återvända till Beatrice.

"Mmmmm, Beatrice, säg efter mig! Och så här ser M ut! M som i mjölk. Kan du rita ett glas mjölk?"

"Jag tycker inte om mjölk", sa Beatrice bestämt, tog den brandgula kritan och drog några streck på papperet.

Jaså, det är därför Lena inte vill ha mjölk, tänkte Sanna. Hon vill vara som Beatrice. Dessutom fick de ju mjölk så sällan att de aldrig hann vänja sig vid smaken. Den konserverade pulvermjölken hade de alltid förstås, men den gick knappast att dricka.

"Men se där, där har vi ju nästan en morot! Den börjar också på M. Rita färdigt den nu."

Skolarbetet fortsatte efter middagsrasten. Beatrice arbetade oförtrutet vidare med det runda fina O-et. Men någon orm ville hon inte rita. De var otäcka, tyckte hon. Osten i läseboken var för svår att rita av. Det fick bli en pojke som hette Olle. Han bodde i Mollösund och var hennes kusin, sa hon.

"Mmm-ooo", ljudade fröken Maria. "Nu kan du läsa och skriva ett ord! Mo!"

"Vad är det för nåt?" undrade Beatrice misstänksamt. "Mo? Jag vill skriva mor!"

"Se här!" visade fröken och ritade ett stort R. "Det är ett R. Skriv det efter Mo, så får du Mor!"

Bettan strålade. Hon satte sig vid bordet bland de stora och lyckades kämpa sig fram till en avbildning av de tre bokstäverna: MOR. Fröken Maria godkände och berömde.

"Får jag ta hem det, fröken?" jublade Bettan. "Och visa mor?"

Skoldagen närmade sig sitt slut. Det var kvavt och kvalmigt i vindsrummet trots att fönstret stod öppet. Både barnen och lärarinnan var trötta och varma.

"Kanske vi skall avsluta dagen med en liten badutflykt?" föreslog fröken. "Vilka kan simma?"

Bara en räckte upp handen, rakt upp, stolt och högtidligt. Det var Philip. Rolf och Bengt blängde avundsjukt på honom från sidan.

"Man kan inte lära sig simma här, fröken. Det finns inga såna stränder", förklarade Sanna. "Men vi brukar bada lite i en grund vik."

"Var har du lärt dig simma, Philip?" undrade fröken. Beatrice svarade blixtnabbt.

"Hos Olle i Mollösund!"

"Ni fortsätter med era uppgifter en stund till, så skall vi se om vi kan gå och bada sen. Beatrice, du får skriva MOR tio gånger, lika många gånger som du har fingrar."

De stora barnen hade avslutat sina uppsatser. Sanna hade sneglat på Rolfs. Den var väldigt kort och bokstäverna var fula. Honom skulle nog fröken behöva hjälpa mycket. Belåtet tittade hon på sin egen skrivbok. Redan på utsidan kunde hon beundra sin vackra handstil. Nu hade de börjat rita bilder till uppsatserna. Sanna försökte rita av pappas båt när de gjorde utflykt upp till Hållö, där farbror Åke var fyrvaktare. Det blev inte särskilt likt.

Hon såg ut mot havet genom fönstret. Men titta! Där var ju pappas båt! Hon ställde sig upp med ett ryck och pekade.

"Det är pappa!" ropade hon.